

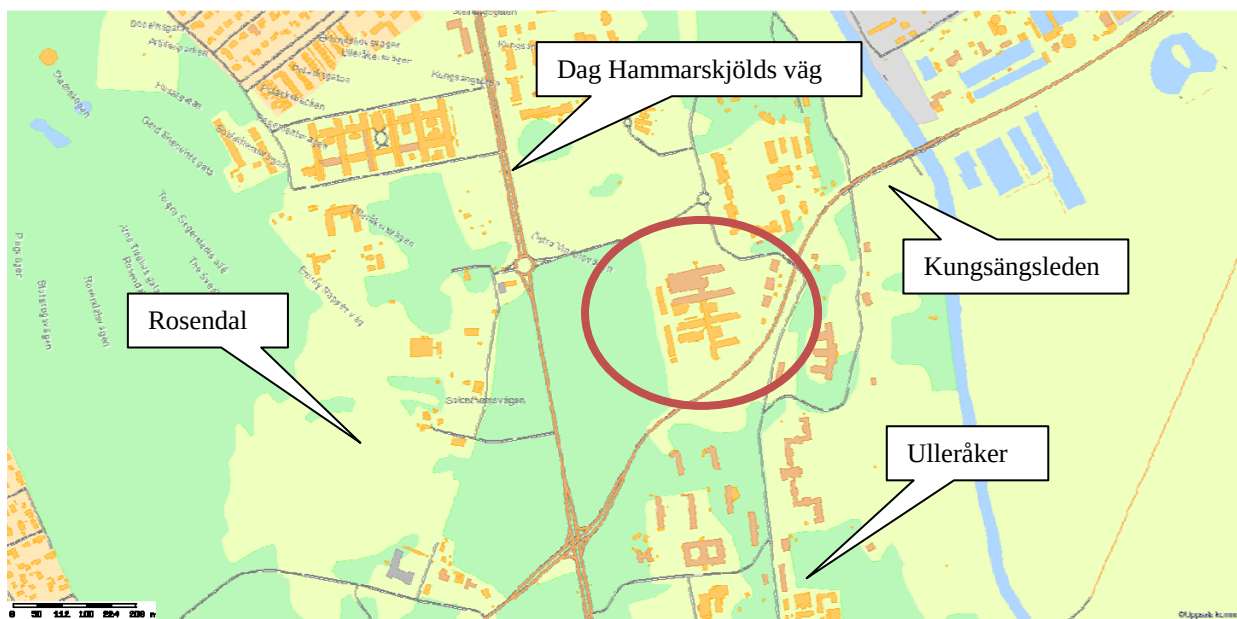
Handläggare
Sara Lindh
018-727 87 32

Diarienummer
PBN 2013-000340

Planbeskrivning Detaljplan för Ångströmlaboratoriet

Normalt planförfarande

LAGA KRAFT 2016-02-25

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

HANDLINGAR	3
Antagandehandlingar	3
Övriga handlingar	3
Läshänvisningar	3
Medverkande	3
PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG	4
MILJÖBALKEN (MB).....	8
Tillämpliga bestämmelser	8
Miljöbedömning enligt miljöbalken 6 kap.....	9
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN.....	9
Översiktsplan.....	9
STADSBYGGNADSVISION	10
OMRÅDESFÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR	11
Kulturarv	14
Naturmiljö.....	15
DETALJPLANEN.....	21
Nollalternativ	23
PLANENS GENOMFÖRANDE	23
Organisatoriska åtgärder	23
Tekniska åtgärder	23
Ekonomiska åtgärder.....	24
Fastighetsrättsliga åtgärder	24
Stadsbyggnadsförvaltningen	25

HANDLINGAR

Antagandehandlingar

Planhandlingar

- Plankarta med bestämmelser
- Planbeskrivning med illustrationer

Övriga handlingar

Under planarbetet har dessutom följande handlingar upprättats:

- Miljöbedömning steg 1 behovsbedömning (daterad 2014-03-19)
- Samrådsredogörelse
- Utlåtande
- Geoteknisk markundersökning (dat 2013-12-20)
- Dagvattenutredning (dat 2014-03-12)
- Trafikutredning (dat 2013-12-16)
- Solstudier (dat 2014-01-17)
- Volymstudier (dat 2015-02-05)
- Beskrivning av arkitektonisk vision (dat 2013-11-27)
- Kulturhistorisk utredning, Upplandsmusen (dat 2014-10-16)
- Fastighetsförteckning
- PM Dagvattenutredning (dat 2015-04-14), komplettering av tidigare VA-utredning
- Ansökan om dispens från skyddsföreskrifterna för byggnation inom yttre skyddszon för vatten-skyddsområde (dat 2015-02-10).

Läshänvisningar

Plankartan är den handling som är juridiskt bindande och anger vad som t ex ska vara allmän plats, kvartersmark, hur bebyggelsen ska regleras m.m. Plankartan ligger till grund för kommande bygglov-prövning.

Planbeskrivningens syfte är att beskriva områdets förutsättningar och de förändringar som planen innebär. Planbeskrivningen ska vara ett stöd för att kunna tolka plankartan.

Medverkande

Detaljplanen har tagits fram av stadsbyggnadsförvaltningen i samarbete med andra kommunala förvaltningar och fastighetsägaren. Malin Danielsson har varit handläggare fram till granskningen.

Geoteknisk undersökning och dagvattenutredning har tagits fram av Bjerking AB, trafikutredningen av Per Löfvendahl Trafikplanering, solstudier samt arkitektonisk beskrivning av Tema arkitekter.

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Bakgrund

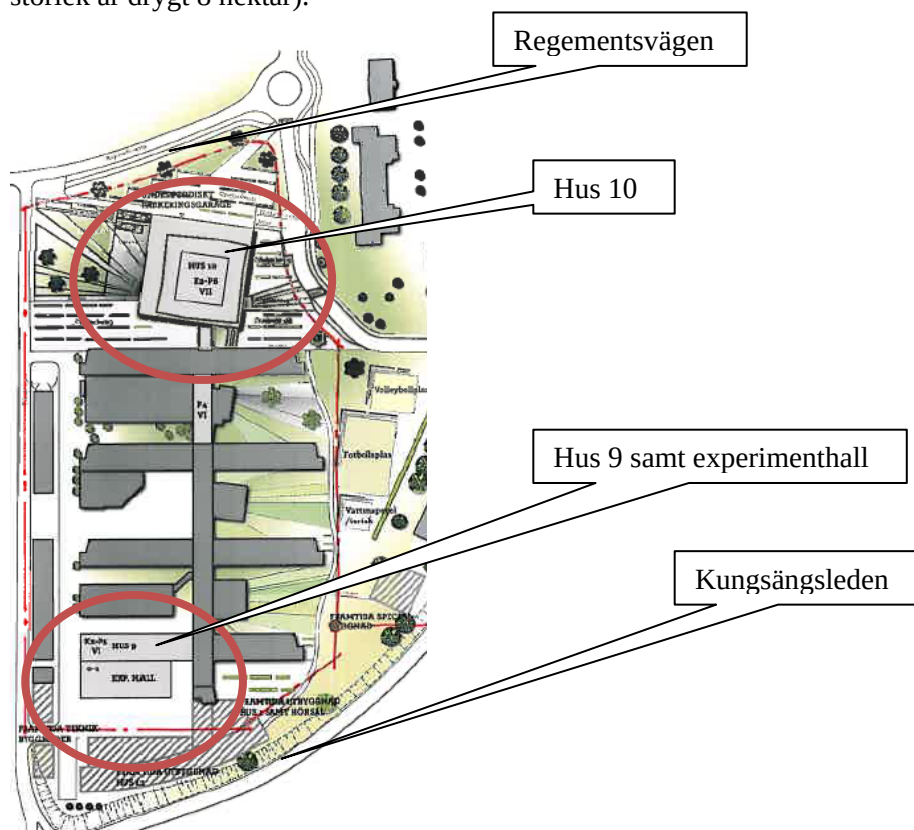
Ångströmlaboratoriet byggdes på 1990-talet när Uppsala universitets verksamhet i de f.d. regementsbyggnaderna (S1) på Polacksbacken behövde expandera. Ångströmlaboratoriet rymmer institutioner för matematik, fysik, teknik och viss kemi. Sedan byggnaden uppfördes (1995–97) har sammanlagt två ytterligare utbyggnadsetapper genomförts. Första etappen genomfördes mellan 1998–2000 och den senaste år 2006.

År 2013 tog Uppsala universitet och Akademiska Hus AB gemensamt fram en utvecklingsplan (Campusplan) för området för att tydliggöra sina framtida lokalbehov. Trots att Ångströmlaboratoriet byggts ut de senaste åren finns fortfarande behov av fler lokaler. Akademiska Hus önskar därför uppföra ytterligare en flygel (hus 9) med tillhörande experimenthall samt en ny huskropp (hus 10) norr om den befintliga huvudbyggnaden (hus 1 med ett flertal tvärgående flyglar).

Syfte

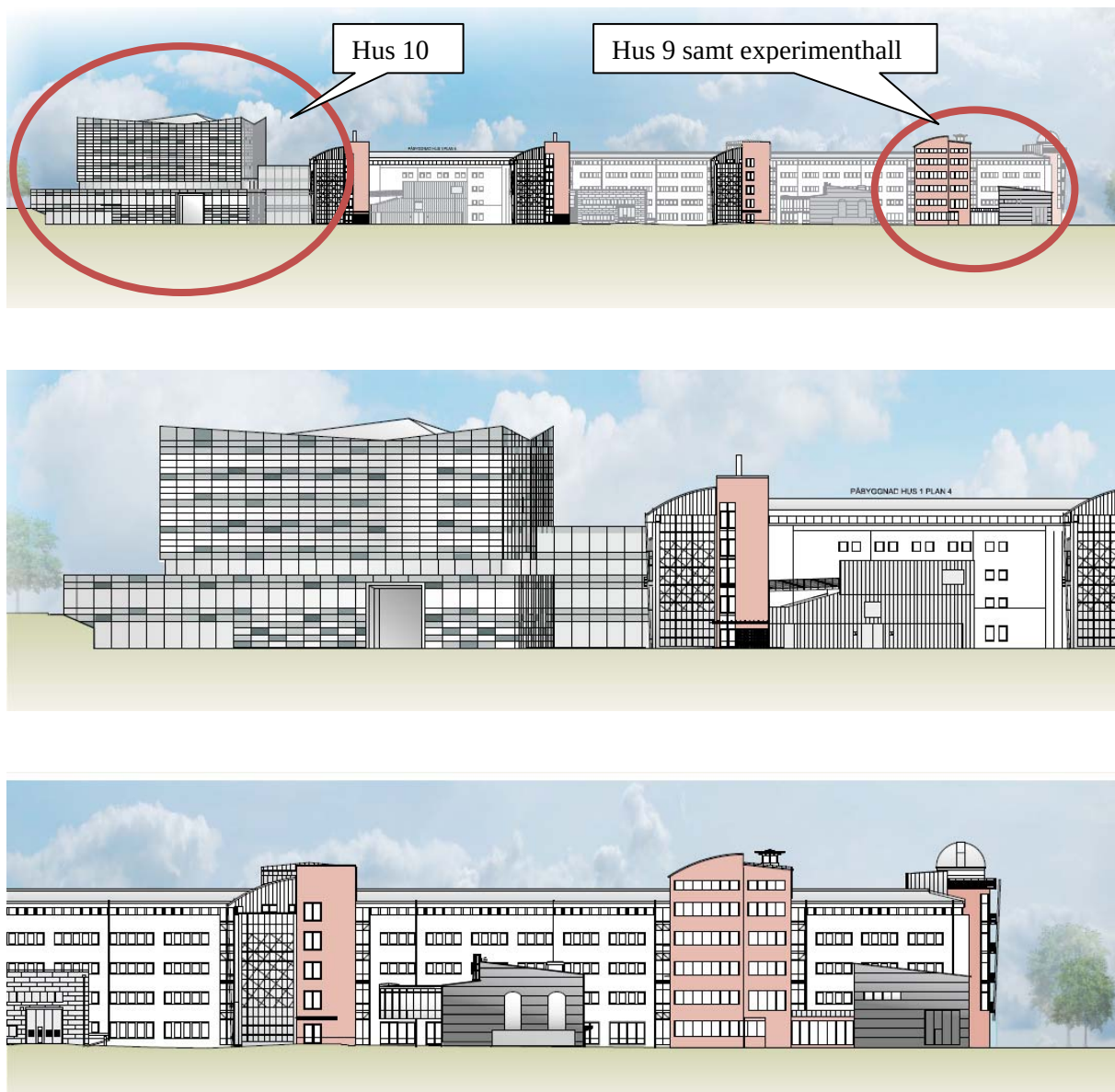
Syftet med detaljplanen är att skapa möjlighet att bygga till Ångströmlaboratoriet med ytterligare en flygel (hus 9) samt en ny byggnadskropp (hus 10) norr om den befintliga byggnaden genom att bygga på mark som i dagsläget används som markparkering. Tillbyggnaderna uppförs således på mark som redan är hårdgjord. Genom att bygga till laboratoriet på det föreslagna sättet behöver inga större ingrepp eller förändringar ske i den befintliga byggnaden.

Planområdet omfattar del av fastigheten Kronåsen 7:1, motsvarande cirka 6 hektar (fastighetens totala storlek är drygt 8 hektar).

Figur 1. Situationsplan.

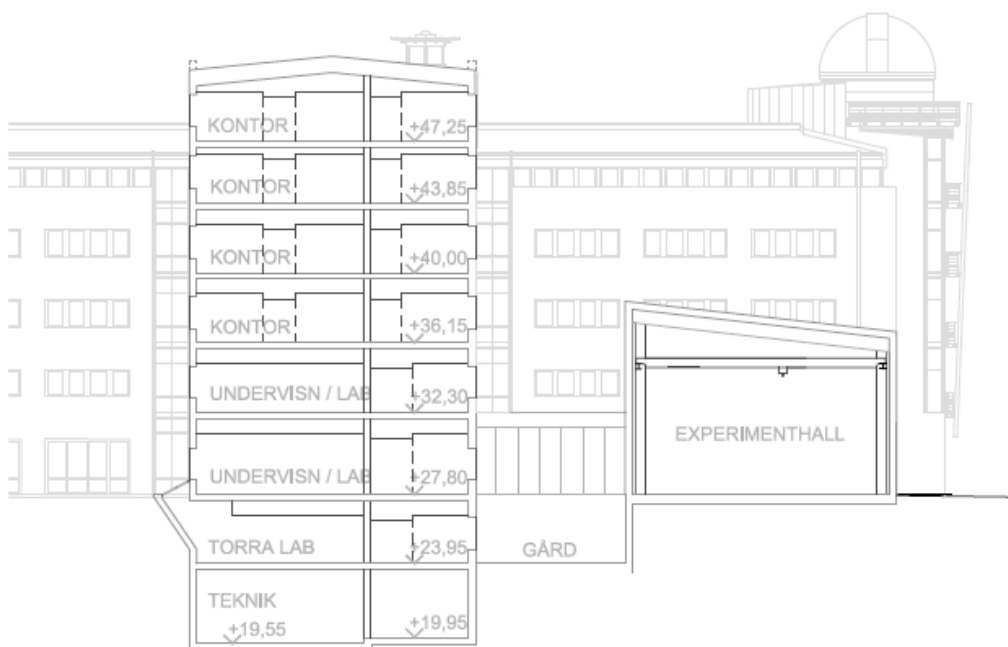
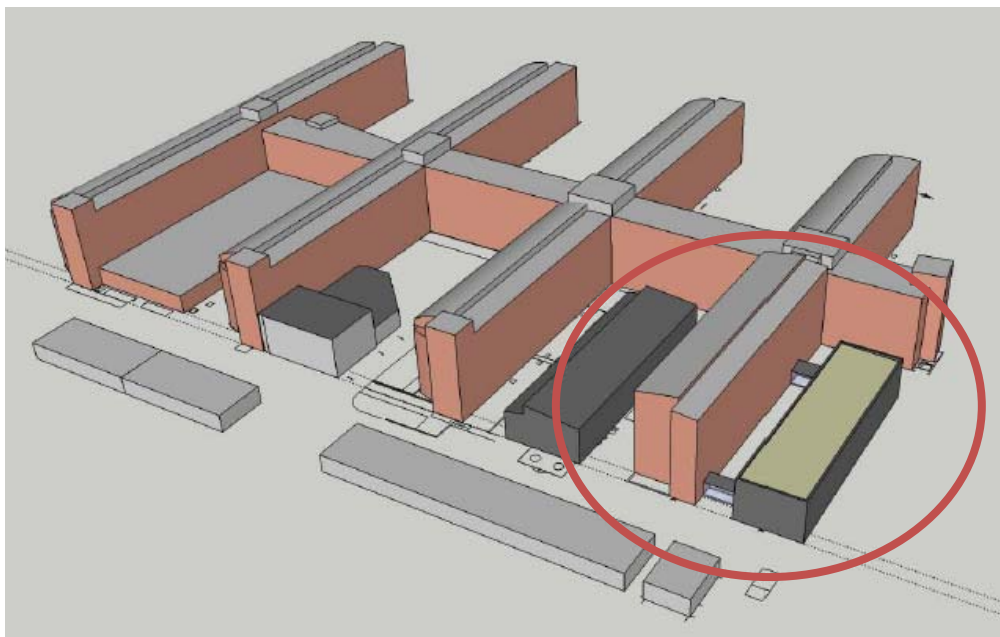
Tillbyggnadsförslag

Figur 2. Elevation mot väster (Tema arkitekter).

Hus 9 planeras innehålla undervisningslokaler/ laboratorier, kontorsrum samt en experimenthall. Tillbyggnaden avses bli ytterligare en flygel med liknande proportioner som övriga flyglar och med en placering i enlighet med en redan etablerad struktur. Huskroppen skulle komma att exponeras mot Kungsängsleden.

Platsen utgörs idag av en parkering för cirka 100 bilar. En ny parkering kan skapas med ca 160 parkeringsplatser söder om byggnaden och mestadels utanför planområdet.

Figur 3. Volymstudie samt sektion hus 9 (Tema arkitekter).

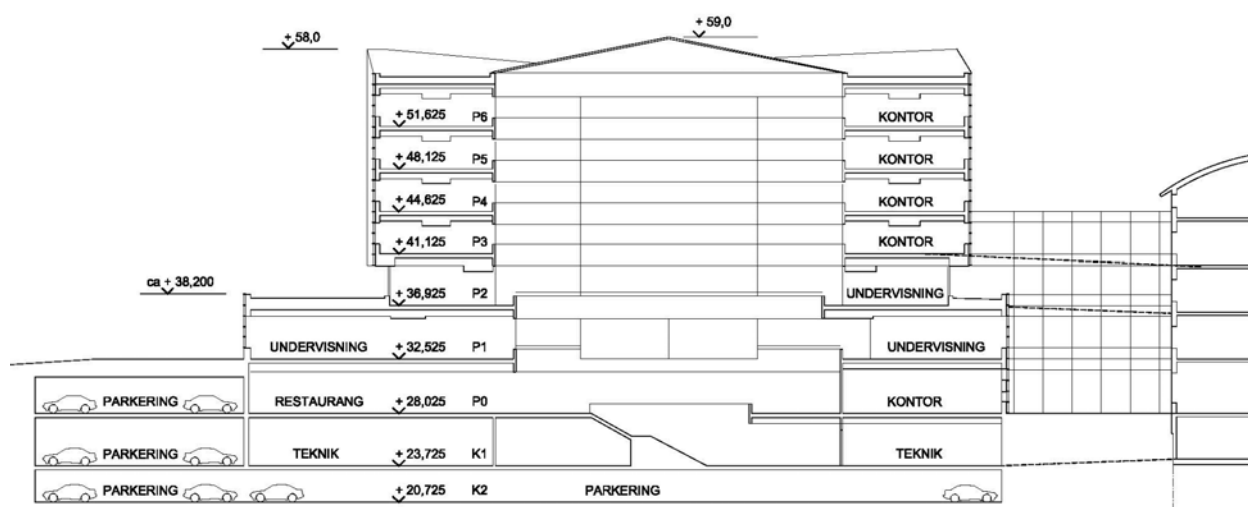
Hus 10 planeras för undervisningslokaler, restaurang och parkeringsgarage i en nedre sockel samt ett antal våningar för kontorsändamål i en övre del. Centralt i byggnaden planeras en större ljusgård. Byggnaden planeras rymma institutioner som idag ryms i de f.d. signalregementsbyggnaderna.

Figur 4. Illustration hus 10 – nya entrén till Ångströmlaboratoriet (Tema arkitekter).

Figur 5. Illustrationer hus 10 sett från Lägerhyddsvägen (Tema arkitekter).

Figur 6. Sektion hus 10

Hus 10 skulle komma att förändra landskapsbilden i den bemärkelsen att en stor markparkering ersätts av en större byggnadsvolym vilken annonserar sig mot Dag Hammarskjölds väg ännu tydligare än den befintliga byggnaden. Tillbyggnaden föreslås bli cirka 11 meter högre än den befintliga byggnaden, motsvarande drygt tre våningar, och föreslås få ett annat uttryck.

Markparkeringens 360 platser kompenseras genom ett underjordiskt garage om 300 platser.

MILJÖBALKEN

Tillämpliga bestämmelser

Detaljplanen bedöms vara i överensstämmelse med miljöbalken (MB) 3 kap 1 § avseende markanvändningens lämplighet med hänsyn till beskaffenhet och läge, föreliggande behov och en från allmän synpunkt god hushållning.

Detaljplanen berör riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap 5 § MB eftersom det ligger inom riksintresset Uppsala stad. Enligt värdebeskrivningen är Uppsalas siluett därvid av betydelse. Det är viktigt att höjden på hus 10 studeras ur stadsbildssynpunkt så att planens genomförande inte innebär skada på riksintresset. Såsom tillbyggnadsförslaget redovisas bedöms byggnadskroppen inte innebära sådan skada, under förutsättning att fasaden gestaltas för att inte konkurrera med i första hand slottet.

Detaljplanen berör inte miljöbalkens kapitel 4.

Detaljplaneområdet avvattnas till Fyrisån. Fyrisån är upptagen som ytvattenförekomst vilken belagts med miljökvalitetsnorm. I detta läge uppnår Fyrisån måttlig ekologisk status och ej god kemisk ytvattenstatus enligt miljökvalitetsnormerna. Byggnation enligt detaljplanen bedöms inte innebära att statusen försämras. Detaljplanen bedöms vara förenligt med miljöbalkens kapitel 5.

Detaljplanen berör miljöbalkens 7 kap 21–22 §§ angående vattenskyddsområde. Detaljplanen bedöms vara förenligt med detta kapitel. Grundvattenförekomstens kemiska status klassificeras som otillfredsställande. Miljökonsekvensnormen för Uppsalaåsen-Uppsala är god kemisk grundvattenstatus år 2015 och god kvantitativ status år 2015. Vattenförekomsten omfattas av ett undantag i form av tidsfrist till 2027 från miljökvalitetsnormen god kemisk status.

De nya byggnaderna ska utföras ångtäta med oljefälla som att förhindrar att föroreningar från parkeringen sprids till recipienten. Vattenflödet från hela Ångström kommer i stort att vara oförändrat efter utbyggnaden. Möjligheterna att nå satta miljö kvalitetsnormer för Uppsalaåsen bedöms inte försämrats till följd av detaljplanens genomförande.

Miljöbedömning enligt miljöbalken 6 kap

Miljöbalken 6:1–6:18 och 6:22 tillämpas om ett genomförande av en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (EU-direktiv 2001/42 EG). Vid betydande miljöpåverkan ska en miljöbedömning av planen göras under vars process en miljökonsekvensbeskrivning tas fram. En behovsbedömning utifrån förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar, bilaga 2 och 4, görs för att ta ställning till om ett genomförande av en detaljplan kan antas leda till en betydande miljöpåverkan eller inte.

Samlad bedömning av betydande miljöpåverkan

En behovsbedömning, daterad 2012-03-19, har upprättats. Sammantaget visar bedömningen att de tänkta tillbyggnaderna inte innebär risk för betydande miljöpåverkan i miljöbalkens mening. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning i ett samrådsyttrande daterat 2014-03-18. Med utgångspunkt i behovsbedömningen är kommunens samlade bedömning att ett genomförande av detaljplan för Kronåsen 7:1 inte medför betydande miljöpåverkan enligt MB 6:11 och att en miljöbedömning enligt MB 6:11–6:18 således inte krävs.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan

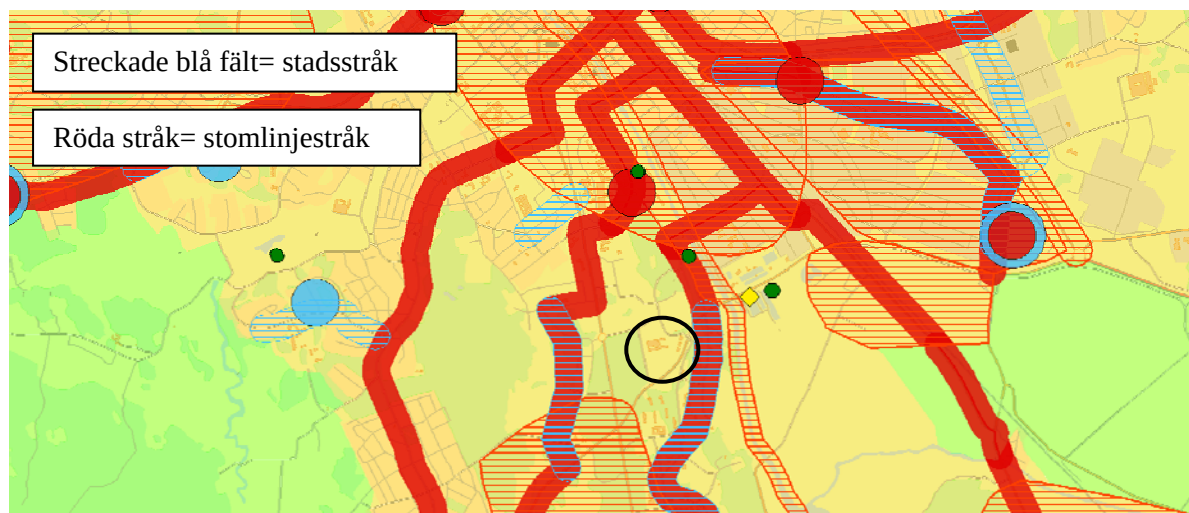
Området ligger inom det som i översiktsplanen 2010 (ÖP) kallas stadsväven. Inom stadsväven bör bebyggelse, grönsstruktur, transportsystem och tekniska försörjningssystem förtydligas för att klara klimat- och miljökrav samt krav på stadslivskvaliteter. Målsättningen är att Uppsala ska utvecklas till en tätare stad med starkare samband. Det är således önskvärt med en förtydligning i det här området, under förutsättning att det sker med beaktande av platsens särskilda kvaliteter. Detta kan ske genom att bebygga mark som redan är hårdgjord eller på annat sätt redan är exploaterad.

Kollektivtrafik

En huvudtanke i ÖP är att stadsutvecklingen ska ske genom att staden växer i stråk som koncentreras kring vissa gator och kring stomlinjer i kollektivtrafiken. Längs dessa stråk ska tillskott av bostäder, verksamheter och besöksfunktioner prioriteras. ÖP pekar ut ett sådant stadsstråk längs den stomlinje för kollektivtrafiken som planeras från stadskärnan och vidare genom Ulleråker. En sådan utveckling kan på sikt få betydelse för tillgängligheten till Ångströmlaboratoriet.

Dag Hammarskjöldsstråket

Kronåsen 7:1 ansluter till ÖP:s utredningsområde *Dag Hammarskjöldsstråket*. Dag Hammarskjölds väg passerar idag ett flertal sinsemellan fysiskt isolerade områden och målsättningen är att koppla samman dessa genom tät stadsbebyggelse och parker. Om detta sker kan Dag Hammarskjöldsstråket tydligt bli den centrala stadens förlängning söderut. Att utöka verksamheten vid Ångströmlaboratoriet ligger således i linje med utbyggnadsplanerna enligt översiktsplanen.

Figur 7. Utdrag ur översiktsplan 2010.

Detaljplaner och program

Detaljplaner

För det aktuella området gällde före planens antagande *Detaljplan för Södra fältet (Dp 60 Z)* som vann laga kraft 1994 och *Detaljplan för Södra fältet, del av Ångströmlaboratoriet* som vann laga kraft 2010.

Detaljplanen för Södra fältet låg till grund för etableringen av Ångströmlaboratoriet under 1990-talet. Detaljplanen för del av Ångströmlaboratoriet togs fram för att bygga det så kallade Energihuset, att användas för konferenser, utbildning och publika arrangemang. Planen ger även möjlighet att uppföra ett planetarium och ett vindkraftverk. Denna plan har inte utnyttjats.

Övriga program, planuppdrag etc.

Kommunstyrelsen har fattat beslut om att det ska utarbetas ett program för Dag Hammarskjöldsstråket (dnr 2012-0452) i enlighet med ÖP. Programmet ska utreda strategiska frågor för den fortsatta utvecklingen av trafiksystem, bebyggelse och grönstruktur i hela stråket.

Området berörs även av Program för södra Åstråket (dnr 2012-20169), pågående planläggning på Rosendalsfältet (dnr 2012-20172) samt program för Ulleråker (dnr 2012-20250).

STADSBYGGNADSVISION

Hus 9 inordnar sig i en befintlig struktur på mark som redan är ianspråktagen för laboratorieverksamheten. Byggnaden ska anpassas gestaltningmässigt till laboratoriets arkitektur.

I det förslag som legat till grund för planläggningen är hus 10 utformat för att lyfta fram Ångströmlaboratoriet i stadsbilden och för att vara en symbol för sin samtid. Det har ett eget arkitektoniskt uttryck i förhållande till huvudbyggnaden och byggnaderna i närområdet, vilket bedöms vara ett möjligt arkitektoniskt grepp för att volymen såsom ett senare tillägg ska vara tydligt avläsbar i sitt kulturhistoriska och gestaltningmässiga sammanhang. Med den i sammanhanget avvikande gestaltningen tydliggörs skillnaden mellan tillbyggnad och huvudbyggnad. Tillbyggnaden, såsom den presenteras i redovisade bilder, visar drag av high tech-arkitektur och kan genom detta exteriöra uttryck annonsera verksamhetens inriktning.

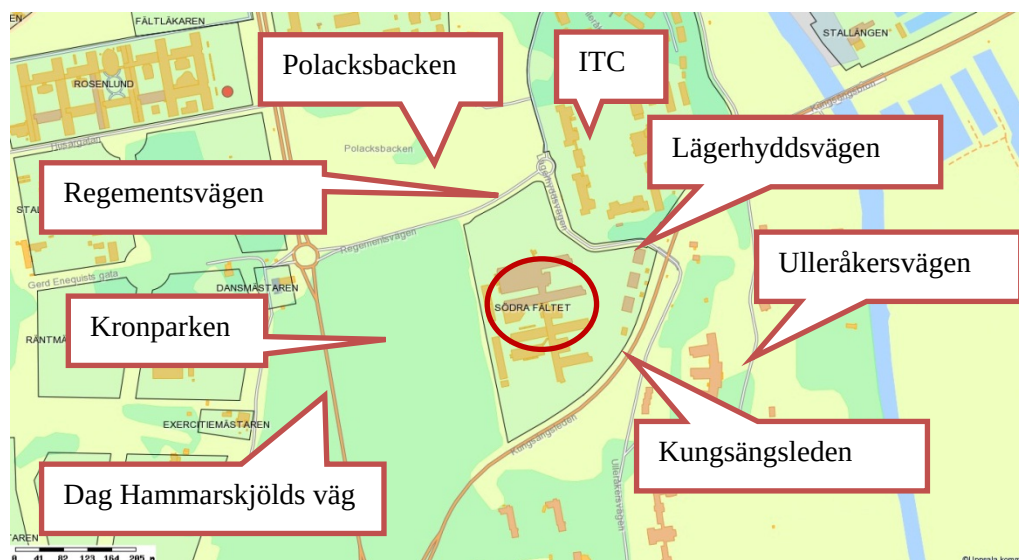
Volymens snedställda placering i förhållande till huvudbyggnaden skapar en i sammanhanget ny sorts rumslighet och nya platser samtidigt som den inte skymmer regementsbyggnaderna sett från Dag Hammarskjölds väg.

OMRÅDESFÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Geografiskt läge

Ångströmlaboratoriet är beläget cirka 2 km söder om Uppsala centrum (i stadsdelen Polacksbacken). Norr om planområdet ligger Regementsvägen, fältet Polacksbacken, Glutenområdet och Informationsteknologiskt Centrum (ITC).

Söder om byggnaden passerar Kungsängsleden, längre söder över ligger Ulleråkersområdet. Närmast i öster finns Lägerhyddsvägen. I väst ligger en gata för Ångströms räkning, som dock saknar officiellt namn (i trafikutredningen kallad "Västra vägen") och som hör till fastigheten Kronåsen 1:14.

Figur 8. Områdesbeskrivning.

Markägförhållanden

Marken ägs av Akademiska Hus AB.

Genomförandetid

Planens genomförandetid är 5 år från det datum planen vinner laga kraft.

Landskapsbild, stadsbild

Förutsättningar

Ångströmlaboratoriet är en friliggande byggnad utan större integration med omgivande bebyggelse eller vägnät. Byggnaden skymtas på avstånd från öster/ Kungsängen och påverkar liksom kasernområdet Uppsalaåsens siluett i viss mån. Den är väl synlig från Dag Hammarskjölds väg och Polacksbacken samt från Kungsängsleden.

Planområdet är plant (+30 m i norr till +27 m i söder), men ligger på Uppsalaåsen som släntar ner mot Fyrisån på andra sidan Kungsängsleden.

Förändringar

Hus 9 blir ytterligare en flygel med liknande proportioner som övriga flyglar. Denna planeras i en mer intern miljö som omgärdas av befintlig bebyggelse. Tillbyggnaden skulle således uppföras enligt en redan etablerad struktur och likna ursprungsbyggnaden i skala och uttryck. Byggnaden tillåts dock bli högre än övriga flyglar. Även om den skulle komma att synas tydligt mot Kungsängsleden skulle den stadsbildsmässiga effekten med hänsyn till den anpassade utformningen troligen bli av begränsad betydelse.

Figur 9. Perspektivbild hus 9 från Kungsängsleden (Tema arkitekter).

Hus 10 kan komma att förändra landskapsbilden i den bemärkelsen att en stor markparkering för 360 bilar ersätts av en större byggnadsvolym vilken annonserar sig mot Dag Hammarskjölds väg ännu tydligare än den befintliga byggnaden. Totalt 300 parkeringsplatser föreslås istället i ett underjordiskt garage.

Tillbyggnaden skulle bli cirka 10 meter högre än befintlig byggnad, motsvarande drygt tre våningar, och få ett annat uttryck. Husets högsta punkt, ljusgårdens tak, ligger på nivån +59 m, att jämföra med huvudbyggnadens längsgående nock med höjden ca +48 m.

Utöver höjden kan byggnaden komma att påverka stadsbilden påtagligt genom sin karaktäristiska gestaltning; byggnaden föreslås få en fasad av metall, sten och glas, vilket avviker från både kasernområdets och Ångströms huvudsakligen kulörta, putsade fasader. Fasadmaterialet regleras dock inte genom detaljplanen.

Huruvida en glasad fasad kan komma att reflektera ljus på ett sätt som upplevs som bländande för omgivningen måste utredas närmare i samband med bygglovgivning. Byggnaden får inte innebära någon betydande olägenhet i denna bemärkelse.

Med uppförandet av hus 10 skapas förutsättningar för en tydligare entré till laboratoriet. Enligt tillbyggnadsförslaget ska varje sida av byggnaden ha en väl markerad entré, det vill säga sammanlagt tre stycken. Genom detta anslag kan laboratoriet komma att upplevas som mer publikt och öppet än i dagsläget. Tillbyggnaden har heller inte någon baksida, utan har arkitektoniskt likvärdigt utformade fasader i alla väderstreck.

Arkitektens intention är att tillbyggnaden med denna utformning tydligt ska kunna läsas som ett senare tillägg. Ett uttryckligt mål är att byggnaden ska kunna signalera den högteknologiska verksamhet som den är tänkt att inrymma.

Den nya grönytan som skapas runt hus 10 är utformad för att skapa en koppling mellan Ångström och exercisfältet. En av planens förtjänster är att marken kring tillbyggnaden föreslås gestaltas och planteras, vilket tillför landskapsarkitektoniska och gröna värden som platsen inte har idag. Markbeläggningen regleras inte genom detaljplanen, men stödmurar för att strukturera den omkringliggande marken tillåts.

Figur 10. Volymstudier hus 10 sett från Dag Hammarskjölds väg (Tema arkitekter).

Den nya bebyggelsen kommer att kunna skymtas från Kungsängen och järnvägsspåren mot Uppsala central. Det befintliga Ångströmlaboratoriet är också synligt från detta läge, dock ligger anläggningen kringgårdad av träden på åsen. Hus 10 kommer att framstå tydligare som en egen volym eftersom byggnaden är högre än det och dess form lättare är avläsbar. Byggnadens höjd prövas inom ramen för detta planarbete.

Det är viktigt att beakta relationen till slottets putsade fasad och domkyrkans materialitet vid beslut om tillbyggnadens fasad. Hus 10 bör till karaktären inte konkurrera med Uppsalas kända landmärken.

Figur 11. Volymskiss hus 10 sett från Kungsängen (Tema arkitekter).

Kulturarv

Förutsättningar

Enligt översiktsplanen ingår området i riksintresset för kulturmiljövården Uppsala stad.

Enligt motiveringen till klassificeringen är miljöer och bebyggelse kopplad till centralmakten, domkyrkan och lärdomsstaden Uppsala ett uttryck för riksintresset. Miljöer och byggnader som hör samman med funktionen som regementsstad är av stort värde. Riksintressant är också den monumentala bebyggelsens dominans i stadsbilden där stadens siluett från infarterna präglas av landmärkena domkyrkan, slottet och Carolina Rediviva.

Området Polacksbacken har genom århundradena varit av stor militär betydelse. Från 1600-talet och fram till 1800-talets slut var Polacksbacken exercisfält för främst Upplands regemente och Livregementet till häst. Under denna period fanns ingen nämnvärd permanent bebyggelse på Polacksbacken. Först kring sekelskiftet fick dagens kasernanläggning sin form. Sedan den militära verksamheten flyttat till Enköping 1982 brukas lokalerna av Uppsala universitet.

Sammanlagt nio byggnader inom kasernområdet är sedan 1995 byggnadsminnesförklarade (enligt kulturminneslagen). Byggnaderna är representativa i sin monumentalitet och typiska representanter för sin tids kasernarkitektur.

Öster om laboratoriet ligger de så kallade underofficersvillorna. Dessa uppfördes 1877 och är skyddade i gällande detaljplan (60 Z) genom q, vilket innebär att de inte får förvanskas eller rivas. Dessa användes först som bevärningsbaracker, därefter som bostäder för underofficerer. Byggnaderna används idag huvudsakligen som kontor för Uppsala universitet.

Minnessten

I korsningen mellan Regementsvägen och den namnlösa gatan finns en minnessten av granit (RAÄ-nummer 397:1) från 1945.

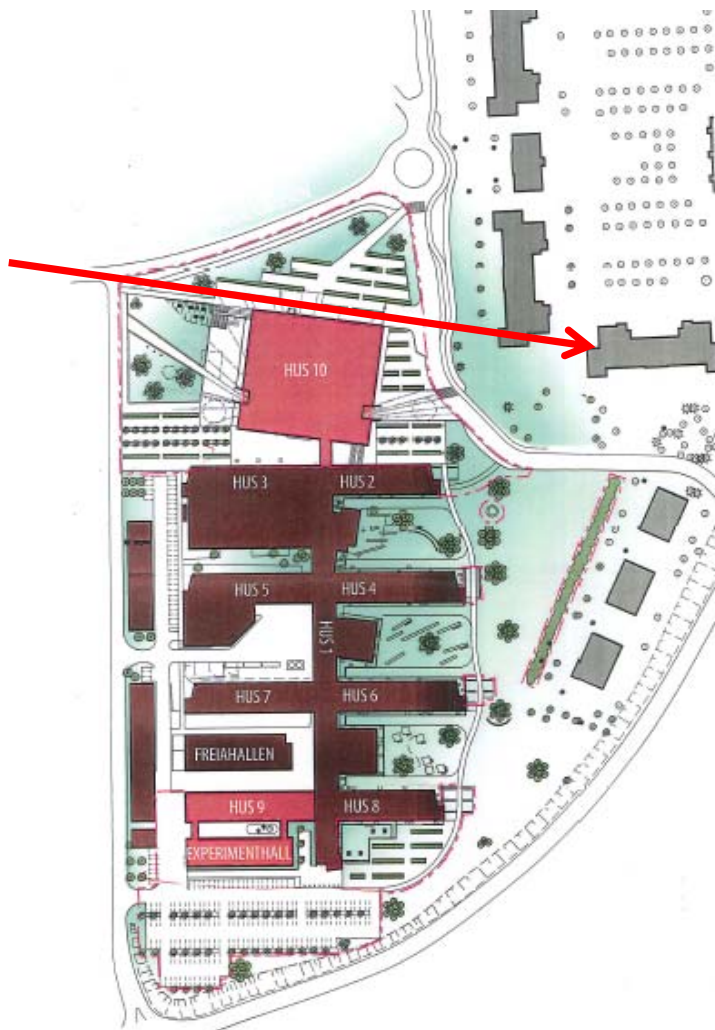
Förändringar

Hus 9 kommer att ligga inom Ångströms befintliga bebyggelseområde och varken synas från eller gränsa till de kulturhistoriska miljöerna Polacksbacken och f d regementet. Tillbyggnaden bedöms därför inte påverka platsens kulturhistoriska värden.

Hus 10 innebär att Ångströmlaboratoriet kommer närmare Polacksbackens exercisfält. Dock ligger anläggningen fortfarande tillbakadragen från och lämnar ett respektavstånd till Regementsvägen. Det kommer att skapas ytor för cykelparkering och plantering på laboratoriets sida av Regementsvägen. Tillbyggnaden påverkar således inte möjligheterna att använda eller uppleva fältet såsom idag. Genom byggnadens snedställda placering störs inte siktlinjen mot kasernområdet från Dag Hammarskjölds väg, se figur 10 och 12. Kring hus 10 planeras för gröna ytor som kan förstärka upplevelsen av rekreativ miljö jämfört med dagens hårdgjorda mark för parkering.

Hus 10 kommer att framstå som en stor huskropp på platsen. Det är därför mycket viktigt att den har hög arkitektonisk kvalitet. En viktig faktor är dels att den stora volymen, som är en följd av lokalprogrammet, behåller den nedbrutna skala och de avvägda proportioner som den föreslagna horisontella uppdelningen i sektionen visar, dels att verkshöjden består i samband med bygglovprövning och genomförande vad gäller materialval och detaljlösningar.

Hus 10 kan komma att skymtas vid åskammen, men bedöms inte påtagligt konkurrera med de historiska märkesbyggnaderna i Uppsalas karaktäristiska siluett, se figur 11. Detta eftersom avståndet till slottet och domkyrkan är så stort att siluetterna inte läses samman.

Figur 12. Siktlinjer från Dag Hammarskjölds väg mot fd regementsbyggnaderna.

Vad gäller anpassning till det befintliga Ångströmlaboratoriet höjdanpassas länken som förbinder tillbyggnaden med befintligt hus för att inte bryta huvudbyggnadens takfot. Mötet mellan den nya länken och den befintliga byggnaden bedöms därigenom kunna ske varsamt.

Naturmiljö

Förutsättningar

Både Kronparken och fältet Polacksbacken har enligt kartläggningen i översiktsplanen sociala och/eller ekologiska värden samt klassningen mycket högt naturvärde. Kronparken är också utsedd till särskilt bevarandevärt grönt område. På platserna för den planerade byggnationen finns idag buskar och i läget för hus 9 även mindre körsbärsträd. Jordarten är isälvsediment, sand och grovmo.

Inom planområdet finns inga skyddsvärda områden, rödlistade, eller på andra sätt sällsynta arter. Några nyckelbiotoper eller andra skyddade områden finns inte utpekade inom området. Detaljplanen bedöms därför inte motverka miljömålen.

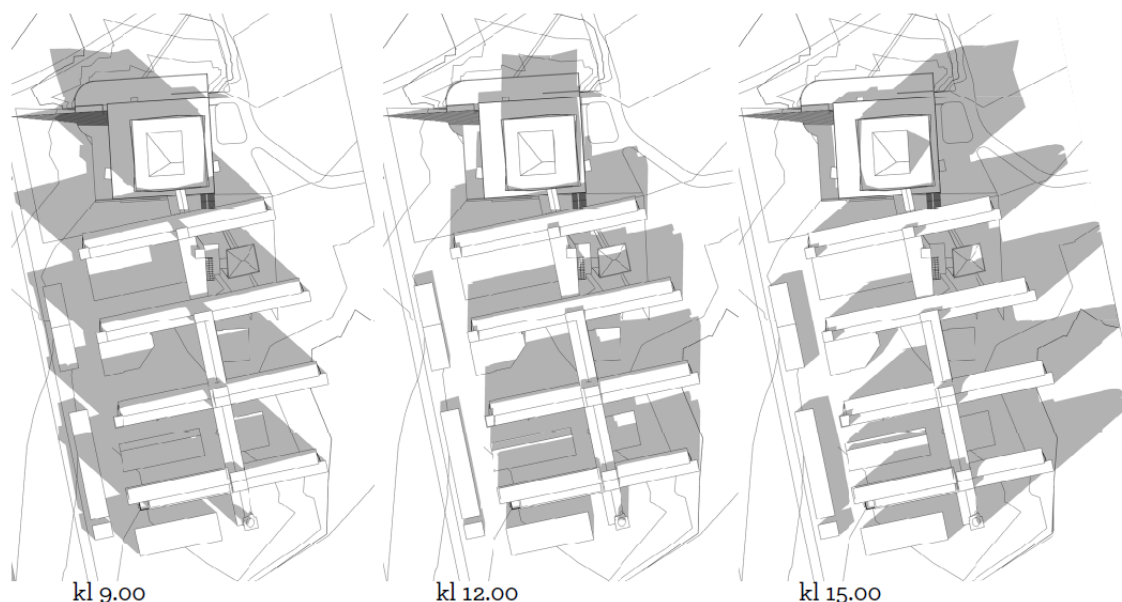
Enligt översiktsplanen är Kronparken ett tätortsnära och bevarandevärt rekreationsområde. Från Uppsala centrum och ner till Ekoln finns fortfarande ett nästan sammanhängande stråk med orörd eller betad natur. Mitt i detta stråk går Gula stigen. Vandringsleden sträcker sig från Studenternas idrottsplats i södra änden av Stadsträdgården, via Kronparken och Gottsundagipen till Skarholmen vid Ekoln. Närområdet är också välförsett med cykelvägar.

Förändringar

Hus 10 tillåts bli ca 31 m högt i sin högsta punkt, vilket motsvarar 58 meter ovan nollplanet, och kan därmed påtagligt komma att skugga sitt närområde. Omfattningen av skuggningen har studerats genom en solstudie enligt nedan. Enligt denna framgår att skuggan inte sträcker sig ut på exercisfältet. Då det inte finns bevarandevärd vegetation inom någon av de beskuggade zonerna som kräver direkt sol bedöms de nya byggnadskropparna inte påverka kringväxande växtlighet negativt.

SOLSTUDIER - ÅNGSTRÖM Etapp 4

20 mars, Vårdagjämning

Figur 13. Solstudie framtagen av Tema arkitekter.

Eftersom tillbyggnaderna kommer att uppföras på mark som redan är exploaterad bedöms möjligheterna till rekreation i området inte påverkas. De landskapsarkitektoniska åtgärder som föreslås kring hus 10 medför snarare större möjligheter till rekreation än platsen har idag.

Vattenmiljö

Förutsättningar

Området ligger inom den yttre skyddszonen för vattentäkt. Enligt skyddsföreskrift (ISSN 0347-1569) från länsstyrelsen gäller därför att markarbeten inte får ske djupare än 1 meter över högsta grundvattenyta. En dispensansökan har gjorts, länsstyrelsen har avskrivit ansökan eftersom åtgärden vid en närmare bedömning inte ansågs dispenspliktig.

Enligt kartering har området hög sårbarhet vad gäller grundvattenmagasin. Grundvattenförekomsten Uppsalåsen-Uppsalas kemiska status klassificeras som otillfredsställande. Miljökonsekvensnormen för Uppsalåsen-Uppsala är god kemisk grundvattenstatus år 2015 och god kvantitativ status år 2015. Vattenförekomsten omfattas av ett undantag i form av tidsfrist till 2027 från miljökvalitetsnormen god kemisk status.

Vad gäller dagvatten avvattnas avrinningsområdet i Fyrisån, som är närmast belägna recipient. Fyrisån rinner ut i Ekoln som är en del av Mälaren. Fyrisån har, enligt statusbedömningen som har utförts inom ramen för vattendirektivet, ej god kemisk status då kvicksilver medräknas, men god status när kvicksilver undantas, samt måttlig ekologisk status. Uppgifterna är hämtade från VISS (Vatteninformationssystem Sverige). Miljökvalitetsnormen för vattendraget är god kemisk ytvattenstatus år 2015 och god ekologisk status 2021. Nya verksamheter får inte föranleda att statusmålet inte kan uppnås.

Området som berörs av planen används idag enbart som markparkering för bilar. Platsen för hus 9 rymmer 97 platser, medan platsen för hus 10 är en parkering för 357 bilar (totalt 454 platser). Platserna används för närvarande främst av personer som arbetar på Ångström eller på ITC. Det finns inget som tyder på att det i området skulle finnas några markföroreningar som behöver hanteras i samband med byggnation. Att bebygga platserna kräver ingen rivning av bebyggelse eller markåtgärder som påverkar växtlighet av värde.

Förändringar

Med hänsyn till närheten till Fyrisån är det viktigt hur dagvattnet tas om hand, vilket har utretts i en särskild dagvattenutredning. Enligt denna kan befintliga ledningar klara att ta hand om ett 5-årsregn utan några särskilda åtgärder. Ytterligare en kompletterande dagvattenutredning har gjorts, där det konstateras att ett nytt fördröjningsmagasin inte bedöms behövas eftersom mängden dagvatten inte ökar. Rening av dagvattnet kan ske genom filtrering (dagvattenkassetter) i befintliga brunnar. Kassetterna måste bytas en gång per år. Dagvattenflödet från hela Ångström kommer i stort att vara oförändrat efter utbyggnad av hus 9 och 10. Dagvatten från parkeringsytor minskar och dagvatten från takytor ökar. Kvaliteten på dagvattnet blir bättre efter utbyggnad, då antalet utomhusparkeringar minskar betydligt. Om dessutom dagvattenkassetter installeras i befintliga dagvattenbrunnar kommer dagvattenkvaliteten att förbättras ytterligare.

Sammantaget bedöms detaljplanen inte medföra att en ökad mängd dagvatten av sämre kvalitet än i dagsläget kan nå Fyrisån. Möjligheterna att nå satta miljökvalitetsnormer påverkas inte till följd av detaljplanen.

Det är viktigt att säkerställa att byggnationen inte påverkar menligt på grundvattnets kvalitet eller nivå, både under bygg- och driftskedet. En dispensansökan har gjorts där de förhållanden som kan komma påverka grundvattnet har behandlats.

Grundläggningen av samtliga nya huskroppar planeras ske direkt i mark utan pålar. Skillnaden mellan grundvattnets nivå och områdets marknivå är stor, inga markarbeten kommer att vara närmare grundvattnets yta än 14–15 meter.

Alla huskroppar ska byggas ångtäta på grund av risken för inläckage av markradon till byggnaderna. Ett planerat parkeringsgarage kommer att förses med avdunstningsrännor med oljefälla som behöver rensas regelbundet, i stället för golvbrunnar med oljeavskiljare. Detta förhindrar att eventuella större oljeutsläpp från parkeringen sprids till recipienten. Detta förhindrar även läckage av släckvatten och förbränningsrester i händelse av brand.

Det är viktigt att förhindra att läckage av drivmedel eller hydrauloljor sker under byggtiden. En arbetsmiljöplan ska upprättas inom projektet. Arbetsmiljöplanen ska bl.a innehålla instruktioner för vad som ska göras vid ett akut läckage och instruktioner för uppställning och kontroller av arbetsfordon. De skyddsföreskrifter som gäller för vattenskyddsområdet ska följas. Diesel till fordon ska vara Miljöklass 1 samt hydrauloljor ska vara miljöanpassade.

Åtgärderna förhindrar att grundvattenkvaliteten försämras ytterligare. Under förutsättning att de redovisade tekniska åtgärderna genomförs bedöms möjligheterna att nå satta miljökvalitetsnormer för Uppsalaåsen inte påverkas till följd av detaljplanens genomförande.

Det planeras för ett nedgrävt garage under hus 10, vilket förutsätter schaktning av massor under dagens parkering, dvs ett möjligt tillfälle till rening av marken. Den utökade verksamhet som de nya tillbyggnaderna möjliggör bedöms inte medföra någon ökad klimatpåverkan. Antalet bilplatser består som idag, och den ökande mängden människor i området har möjlighet att transportera sig per cykel eller med befintlig kollektivtrafik.

Infrastruktur

Förutsättningar

Området är kollektivtrafikförsörjt genom ett flertal busslinjer som går Regementsvägen, Lägerhyddsvägen, under Kungsängsleden och bort mot Ulleråker. Passagen under Kungsängsleden är i övrigt stängd för fordonstrafik. Längs bussträckningen finns goda möjligheter att cykla. Den så kallade "Västra gatan" väster om Ångström är också stängd för allmän trafik ut till Kungsängsleden; in- och utfart är endast tillåten för byggtrafik. Denna lösning har ett tidsbestämt tillstånd/bygglov.

Således finns ingen möjlig passage per bil förbi laboratoriet.

Berörda ledningsägare är följande (ledningskollen.se 2015-12-08):

- IP-only Networks AB
- Skanova
- Stokab AB
- Uppsala Universitet
- Vattenfall Eldistribution
- Vattenfall AB Heat Nordic
- Uppsala Vatten och Avfall AB

Förändringar

Eftersom Ångström utökas kommer fler personer att studera och arbeta i byggnaden, vilket kommer att leda till ett högre tryck på både kollektivtrafik, biltrafik och cykelställ.

De parkeringsplatser som tas i anspråk kompenseras till största del genom det nya parkeringsgaraget om 300 platser. Utanför planområdet men på tomten finns ytterligare 163 parkeringsplatser precis söder om hus 9, vilket den gällande planen stöder (0380-P94/18 60Z). Totalt antal parkeringsplatser i förhållande till gällande parkeringsnorm redovisas nedan. Uträkningen baseras på hela fastigheten

Kronåsen 7:1, inte bara planområdet.

Uträkning parkeringsplatser enligt norm;

Fördelning lokaltyper;

1/3 kontor = 12 platser/ 1 000 kvm (zon 2)

1/3 undervisning = 0 platser/ 1 000 kvm

1/3 laboratorium = 0 platser/ 1 000 kvm

Befintliga Ångström 73 000 kvm (BTA);

- norm 292 platser

- idag 527 platser

Befintliga Ångström med föreslagna tillbyggnader 103 800 kvm (BTA)

- norm 415 platser (103 800/3x12/ 1 000)

- planerat 510 platser

Om en stomlinje för kollektivtrafiken tillkommer i närheten enligt ambitionerna i översiktsplanen ökar kapaciteten avsevärt genom tätare avgångar. Stomlinjen planeras preliminärt att gå öster om laboratoriet, möjligen längs Lägerhyddsvägen, i sin sträckning mellan centrum och vidare mot Ulleråker. Cykelparkeringar planeras norr om hus 10. Antalet parkeringsplatser för cykel skall följa Uppsalas parkeringsnorm.

Den nya tillbyggnaden kommer inte att generera trafik i området som inte redan finns idag, vilket innebär att miljö kvalitetsnormer för luft inte påverkas menligt eller att utsläpp av växthusgaser sker i en sådan omfattning att klimatpåverkan sker.

Avfall

Sophämtning ska kunna ske inom ramarna för Arbetsmiljöverkets föreskrifter, vilket bland annat innebär att dragvägen från angöringsplats till soputrymme för fordonet maximalt får vara 10 meter. Dragytan ska vara hårdgjord och utan nivåskillnader.

Soprum föreslås i nordvästra hörnet på hus 10 och nås via Lägerhyddsvägen. Angöring sker på kvarteretsmark.

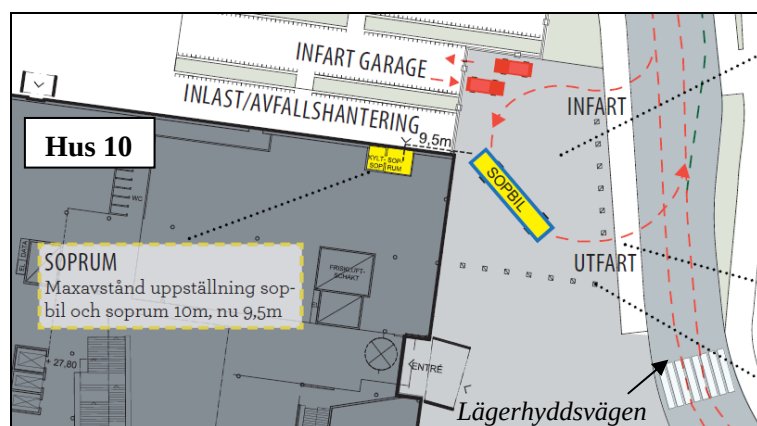

Fig 14, föreslagen avfallshantering

Hälsa och säkerhet

Planområdet ligger invid Kungsängsleden, kring leden är bullernivåerna höga. Inom planområdet ligger bullernivåerna huvudsakligen 45–55 dBA. I norra delen av planområdet där hus 10 planeras uppgår ljudnivåerna till 45–50 dBA (vilket ligger under Boverkets riktlinjer för bostäder). Det be-

döms finnas goda förutsättningar att skapa en bra utemiljö i avseende buller.

Fig 15; Bulleranalys från vägar (2011). Planområdet är inringat med streckad oval.

Området är bebyggt med ett fåtal byggnader som omges av öppna miljöer. Utgångsläget när det gäller luftkvalitet är att värdena är mycket låga för partiklar och kvävedioxid och andra halter i luft som omfattas av miljökvalitetsnormer.

Fig 16; Partikelhalt i luft, PM10 dygnsmedelvärde år 2010 (Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund).

Bulleranalysen samt kartläggningen av luftkvalitet är utförda 2011 respektive 2010. Trafikflödet per veckomedeldygn år 2010 låg på cirka 22 000 rörelser, år 2015 låg siffran på cirka 24 000. Trafikökningen är begränsad och bedöms inte ge upphov till avsevärt högre bullernivåer eller partikelhalter i luften.

DETALJPLANEN

Detaljplan baseras på gällande detaljplan (*Dp 60 Z*) som vann laga kraft 1994 i förening med förslagen till nya tillbyggnader.

Ytterligare en kompletterande dagvattenutredning har gjorts, där det konstateras att ett nytt fördröjningsmagasin inte behövs eftersom mängden dagvatten inte ökar. Antalet parkeringsplatser utomhus kommer att bli mindre och därmed kommer föroreningsgraden att minska. Dagvattnet kommer med automatik att vara renare, då andelen takytor blir större. Rening av dagvattnet föreslås ske genom filtrering (dagvattenkassetter) i befintliga brunnar.

Sammantaget bedöms genomförandet av detaljplanen inte medföra att en ökad mängd dagvatten av sämre kvalitet än i dagsläget kan nå Fyrisån. Under förutsättning att de åtgärder som föreslås i PM för dagvattenhanteringen genomförs bedöms att möjligheterna att nå satta miljö kvalitetsnormer inte påverkas till följd av detaljplanen.

- KS Bebyggelsen utgörs av universitetslokaler med tillhörande kontor, föreläsningssalar, laboratorium, tekniska anläggningar med mera som hör till universitets verksamhet. Föreskriven användning gäller för hela planområdet.
- e₁ För huvudbyggnaden, där även hus 9 ingår, gäller att byggnation får ske upp till en byggnadsarea om högst 16 800 kvadratmeter. Anledningen till bestämmelsen är att det ska vara möjligt att bygga till laboratoriet med vissa mindre tillbyggnader så länge detta sker inom ramen för den egna interna gårdsmiljön. Bestämmelsen reglerar största byggnadsarea, till skillnad från den gällande planens reglering med bruttoarea. Anledningen är att bestämmelser om byggnadsarea är enklare att tillämpa vid bygglovprövning för bebyggelse av detta slag. De delar av ursprungshuset som inte ligger planenligt enligt gällande detaljplan görs nu planenliga retroaktivt.
- f₁ Huvudbyggnad och flyglar ska utformas med putsfasader och tak av ståndfalsad plåt som ansluter till karaktärsdrag hos bebyggelse i omgivningen. Denna bestämmelse finns i princip sedan tidigare i gällande detaljplan. Dock regleras inte byggnadens kulör såsom i gällande plan.
- f₂ Byggnad ska utföras i huvudsak enligt illustration på plankartan. Med detta avses den sektion som redovisas på plankartan. De övergripande principerna är; anslutningen mellan hus 10 och hus 1 ska ske under den befintliga byggnadens takfot, garagevåningar ska förläggas under mark, en sockeldel med undervisningslokaler samt vistelseytor ovanpå, en indragen våning ovanpå sockeldelen, utkragande övre våningar. Detta för att säkerställa en struktur med indragna och utskjutande partier som motverkar storskalighet.
- n₁ Som ett komplement till byggrättsbestämmelsen om största byggnadsarea regleras en minsta friyta lämplig för utevistelse. Denna bestämmelse fanns även i den tidigare detaljplanen.
- n₂ Murar får normalt inte uppföras på prickmark. Eftersom sådana dock är en förutsättning för att kunna strukturera landskapet i enlighet med presenterade illustrationer införs en särskild bestämmelse för att möjliggöra dem.

V₁

Ljusgård får uppföras till högsta totalhöjd om +59 meter. Det är mycket viktigt att reglera hus 10 både vad avser höjd, storlek och läge för att inte ge för stor inverkan på stadsbilden.

Höjdregreringen utgår från högsta totalhöjd. Denna reglering bedöms vara enklare att tillämpa än byggnadshöjd när det som i detta fall är svårt att fastställa en beräkningsgrundande sida.

Högsta föreslagna totalhöjd är +54 meter för huvudbyggnad. Detta innebär en utökad byggrätt jämfört med gällande detaljplan med syfte att möjliggöra nödvändiga tekniska anordningar på taket. Avvägning ska dock göras av anpassning till stadsbild i samband med en bygglovprövning.

Högsta totalhöjd för hus 10 är satt till +58 meter i enlighet med sektionen på plankartan.

För att säkerställa att länken mellan hus 10 möter hus 1 under dess takfot är länkens höjd begränsad till +45.

Totalhöjden är satt till +39 för den del av området som idag bebyggs med tekniska anläggningar. Denna höjd motsvarar ca 12 meter ovan mark. Bakgrunden till denna höjdsättning är en anpassning till befintliga byggnaders storlek, se figur 14.

Högsta nockhöjd är reglerad för att tydliggöra huvudbyggnadens (hus 1) nock. Höjdanivån motsvarar i huvudsak den nockhöjd byggnadskroppen har idag.

Kommentarer kring några av de övriga bestämmelserna

Inom planområdet blir det möjligt att bevara befintliga gång- och cykelvägar på kvarteretsmark (x-område), samt den angöringsgata som löper mellan stråket med tekniska anläggningar och laboratoriet.

Cykelparkering ska ske på kvarteretsmark. Möjlighet att uppföra tak för cyklar ges på viss specifika platser vid hus 10. I övrigt får ingen taköverbyggnad för cyklar ske eftersom det är viktigt för upplevelsen av den nya byggnadskroppen och mötet med den befintliga byggnaden att behålla och utveckla ett öppet parklandskap runt bebyggelsen.

Parkering för bilar ska också ske på kvarteretsmark. Det är möjligt att bygga garage under den nya bebyggelsen.

Figur 17. Redovisning av de tekniska anordningarnas befintliga höjder (framtagen av Akademiska Hus).

Nollalternativ

Nollalternativet är att den tidigare detaljplanen fortsätter att gälla. Det innebär att det inte kommer att vara möjligt att bebygga området med hus 10. Utan byggnation kommer det inte finnas skäl att avveckla markparkeringen mot Polacksbacken och ersätta den med grönytor.

Detaljplanen innebär den förtätning som enligt gällande översiktsplan önskas i detta stråk. Detaljplanen möjliggör också en förstärkning och expansion av universitetets verksamhet inom området.

PLANENS GENOMFÖRANDE

Organisatoriska åtgärder

Ansvarsfördelning

Byggherren ansvarar för genomförande av anläggningar på kvartersmark.

Tekniska åtgärder

Utredningar inför bygglovsprövning

Byggherren bekostar de utredningar som är nödvändiga för bygglovprövningen.

Ledningar

Det åligger byggherren att upprätta förteckning över ledningarna i området. Byggherren ska kontakta de berörda ledningsägarna i god tid. Byggherren bekostar erforderlig ledningsflytt inom planområdet. Utsättning av befintliga kablar skall begäras innan arbetena sätts igång. Befintliga anläggningar måste hållas tillgängliga för berörda ledningsägare under byggtiden.

Markföroreningar

Eventuella markföroreningar ska åtgärdas i samband med byggnation. Entreprenören ska ha beredskap för att hantera eventuella miljöfarliga ämnen som kan komma fram vid schaktarbetena i fyllningsmassorna samt tillämpa Arbetsmiljöverkets arbetarskyddsregler för hantering av miljöfarliga ämnen.

Grundvatten

Alla huskroppar ska byggas ångtäta. Dagvattnet i garaget ska tas om hand genom avdunsningsränna som försedd med en oljefälla varifrån bildat slam eller oljerester sugas upp med sugbil och transporteras bort. Markägaren ansvarar för montering och underhåll av avdunsningsrännan.

En arbetsmiljöplan ska upprättas inom projektet. Arbetsmiljöplanen ska bland annat innehålla instruktioner för vad som ska göras vid ett akut läckage och instruktioner för uppställning och kontroller av arbetsfordon. De skyddsföreskrifter som gäller för vattenskyddsområdet ska följas.

Dagvatten

För att förbättra dagvattenkvaliteten föreslås dagvattenkassetter monteras i befintliga brunnar som är placerade i parkeringsytor. Kassetterna ska bytas minst 1 gång per år. Markägaren ansvarar för montering och underhåll av kassetterna.

Ekonomiska åtgärder

Planekonomi

Planen bedöms vara ekonomiskt genomförbar.

Byggherren bär det ekonomiska ansvaret för genomförande av anläggningar på kvartersmark.

Fastighetsrättsliga åtgärder

Ett stråk (x-område) längs planområdets ytterkant ska kunna vara tillgängligt för framtida allmännyttig gång- och cykeltrafik, servitut behöver inte bildas i samband med planens genomförande.

Detaljplanen utgör underlag för de fastighetsrättsliga åtgärder, som är en förutsättning för planens genomförande.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Uppsala i augusti 2015, rev januari 2016

Torsten Livion
Detaljplanechef

Sara Lindh
Planarkitekt

Beslutad av plan- och byggnadsnämnden för:

- samråd
- granskning

2014-04-10

2015-08-27

Antagen av plan- och byggnadsnämnden:

2016-01-27

Laga kraft:

2016-02-25